

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління та
національної безпеки
Кафедра економічної теорії, інтелектуальної
власності та публічного управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

РОМАНЮК ІГОР МИХАЙЛОВИЧ
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК 343.35:351
(індекс)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
РОЛЬ АНТИКОРУПЦІЙНИХ РЕФОРМ У БОРОТБІ З КОРУПЦІЄЮ В
УКРАЇНІ**

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

І. М. Романюк
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
Іванюк Ольга Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

К.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

АНОТАЦІЯ

Романюк І.М.– Роль антикорупційних реформ у боротьбі з корупцією в Україні.

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації «Магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, 2021.

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні та методичні аспекти в боротьбі з корупцією. Досліджено рівень корупції в Україні. Визначено основні проблеми в системі впровадження антикорупційної політики в Україні та надано пропозиції щодо її покращення.

Ключові слова: корупція, антикорупційна політика, індекс корупції, антикорупційні органи, превентивні методи.

ANNOTATION

Romaniuk I.M. - The role of anti-corruption reforms in the fight against corruption in Ukraine.

Qualification work for obtaining the qualification "Master" in the specialty 281 "Public Administration". - Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, 2021.

The theoretical and methodological aspects in the fight against corruption are considered in the qualification work. The level of corruption in Ukraine has been studied. The main problems in the system of implementation of anti-corruption policy in Ukraine are identified and proposals for its improvement are given.

Key words: corruption, anti-corruption policy, corruption index, anti-corruption bodies, preventive methods.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ.....	7
1.1. Соціальна сутність корупції.....	7
1.2 Корупція в світі: стан та основні показники	9
1.3. Державна антикорупційна політика	12
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ... 16	
2.1 Види та класифікація корупційних злочинів.....	16
2.2 Види відповідальності за корупційні правопорушення	17
2.3. Проблеми застосування законодавства, що встановлює відповідальність за корупційні злочини.....	19
Висновки до розділу 2.....	22
Розділ 3. Методи та способи подолання корупції	23
3.1. Створення антикорупційних органів в Україні	23
3.2 Основні методи запобігання корупційним проявам.....	25
3.3 Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією	28
Висновок до розділу 3	31
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	322
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	33

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Повністю позбутися корупції мрія будь-якої держави, але нажаль це неможливо, а от зменшити її прояви до певного рівня цілком реально. Країна з низьким рівнем корупції є запорукою високої конкурентоспроможності у світовому просторі. Кожна країна повинна комплексно підходити для вирішення цієї проблеми. В Україні на сьогодні здійснено ряд заходів і реформ щодо боротьби з корупцією на всіх рівнях державного управління. Створено відповідні органи які борються із запобіганням корупції та її проявам у різних сферах нашого життя, кожного року проводиться моніторинг рівня корупції в нашій державі, ухвалюються нові законопроекти для здійснення антикорупційної політики.

Проте, не дивлячись на всі здійснювані заходи в сфері запобігання корупції в Україні і досі низькі показники в боротьбі з цим явищем, існує низка перешкод на цьому шляху, тому питання боротьби з корупцією в Україні залишається як завжди актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню забезпечення якості вищої освіти та приведенню її у відповідність вимогам та критеріям міжнародних стандартів присвячено багато праць різних авторів. Серед них варто виокремити таких, як: П. І. Гаман, Ю. В. Зарембський, Б. В. Прокопів, О. Г. Мельник, В. М. Трепак, М. М. Луценко, Л. І. Щербина, Я. Ю. Швидкий, П. І. Гаман, А. В. Марченко та інших. Не зважаючи на значну чисельність робіт, які стосуються рівня корупції в Україні та боротьби з нею, це питання і досі залишається відкритим та потребує подальшого дослідження.

Мета та завдання дослідження. Метою даної кваліфікаційної роботи є розробка науково-методичних та практичних рекомендацій щодо забезпечення методів боротьби з корупцією в Україні.

Для досягнення зазначеної мети в роботі сформульовано наступні завдання:

- визначити сутність поняття «корупція»;

- розглянути методи та підходи щодо впровадження антикорупційних реформ;
- дослідити індекс сприйняття корупції в Україні;
- провести кількісний та якісний аналіз системи антикорупційних органів;
- зробити оцінку міжнародного досвіду рівня боротьби з корупцією;
- визначити основні проблеми та виклики в системі здійснення антикорупційної політики;
- надати пропозиції щодо покращення системи запобігання та протидії корупції в Україні.

Об'єкті предмет дослідження. Об'єктом кваліфікаційної роботи є система запобігання та протидії корупції в Україні. Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні аспекти боротьби та системи запобігання корупції в Україні.

Методи дослідження. В ході написання роботи було використано метод пошуку та збору інформації; метод аналізу та синтезу; графічний та табличний методи для відображення отриманих результатів дослідження; метод узагальнення для написання висновків роботи.

Інформаційну базу дослідження становлять підручники, посібники, монографії, наукові публікації, нормативно-правові документи, ресурси мережі Інтернет в яких висвітлюється досліджуване питання.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. У кваліфікаційній роботі запропоновано заходи покращення системи запобігання та протидії корупції і усунення причин її виникнення в Україні.

удосконалено:

- напрями реформування антикорупційної політики в Україні;
- надано рекомендації для подальшого зміцнення доброчесності та зниження рівня корупції в Україні з метою підвищення її показників на світовому рівні.

Дістали подальшого розвитку:

- способи і методи боротьби з корупцією в новостворених антикорупційних органах;

- визначено основні законопроекти, які будуть сприяти забезпеченню та впровадженню антикорупційної стратегії в Україні.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані в роботі способи та методи щодо удосконалення системи в боротьбі зі зниженням рівня корупції в Україні можуть сприяти підвищенню рівня і конкурентоспроможності країни на світовому рівні.

Особистий внесок здобувача. Наведені в роботі теоретичні обґрунтування, висновки і рекомендації, зроблені автором самостійно на основі проведеного аналізу та узагальнення вивченого теоретичного та практичного матеріалів.

Апробації результатів дослідження:

1. Романюк І.М. Перспективи впровадження антикорупційної реформи в Україні. *Інструменти і практики публічного управління в контексті децентралізації*: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 23 червня 2021 року. – Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 322.

2. Романюк І.М. Інструменти антикорупційної політики в зарубіжних країнах. *Механізми управління розвитком територій*: зб. Наукових праць у 2 ч. Ч. 2. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С.97.

3. Романюк І.М., Орищенко Л.В. Антикорупційна політика в Україні: ключові проблеми. *Студентські наукові читання – 2021*: Матеріали Міжфакультетної студентської науково-практичної конференції «Студентські наукові читання – 2021» за результатами I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. У 2 томах. Т. 2. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С.34

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Дана наукова робота викладена на 34 сторінках і складається із вступу, 3 розділів, висновків та пропозицій. Робота налічує 4 рисунки. Список використаних джерел налічує 24 джерела та викладений на 3 сторінках.

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

1.1. Соціальна сутність корупції

Корупція в Україні, як і в усьому світі, несе за собою чимало проблем головними з яких є політичні, економічні і соціальні проблем. Вона визнана одним із найзагрозливіших явищ сучасності, що здатне мотивувати позанормативну діяльність органів державного управління, гальмувати економічний розвиток, нести загрозу багатьом елементам конституційного та суспільного ладу, а також національній безпеці держави [1]. Корупція підриває засади демократичного устрою, довіру до влади, порушує принципи права, справедливості й рівності перед законом, відповідальності за вчинене діяння, чесної конкуренції, призводить до зростання тіньової економіки та падіння авторитету держави в міжнародному співтоваристві.

Вже багато років відбувається протидія корупції в Україні, в основу вирішення даної проблеми було закладено: розробка антикорупційної стратегії на законодавчому рівні та створення відповідних органів, які будуть ключовими в боротьбі з цим явищем. На даний час бажаних результатів поки не вдалося досягти так як за даними щорічного індексу сприйняття корупції, який визначається міжнародною організацією Transparency International у 2017 році Україні вдалося набрати всього 30 балів (і посісти 130 місце у світі), наприклад: у 2014 році Україна отримала лише 26 балів. Але незважаючи ні нащо впровадження антикорупційних реформ для України є одним із першочергових завдань. Такою, за даними фонду Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва, в 2017 році пріоритетним питанням її вважали 59,5% опитаних [2,с. 3].

В більшій мірі корупція – вважається соціальним явищем, яке несе в собі соціальну обумовленість, соціальні закономірності розвитку та проявляється негативним впливом на всі соціальні процеси. Існуючи в суспільстві та будучи

породженням суспільних відносин, корупція пронизує різні соціальні сфери суспільства, має різні види та по-різному деформує суспільні відносини (рис. 1)

Рис. 1.1. Види корупції

Джерело: [http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2018/18.pdf]

Одним із ключових завданням є правильне розуміння корупції, від цього буде залежати, яким чином буде побудована антикорупційна стратегія та які засоби боротьби будуть застосовані з боку антикорупційних органів. Специфічність сучасної корупції в нашій державі є інституційним характером формування корупційних "ланцюгів" та мереж, вторгнення у всі сфери державного управління. (судова система, правоохоронні органи, поліція, армія, освіта, медицина тощо), як наслідок, діяльність державних установ та національна безпека знаходиться під загрозою. У сучасній Україні корупція є системною та поширеною у всіх регіонах країни та на всіх рівнях державного та місцевого самоврядування, що є надзвичайно небезпечно.

Аналіз реалізації реформи показує, що в даний час боротьба впроваджена для захисту статутних змін, досягнутих у перші роки після «революції

гідності». Наприклад проблеми, які виникали під час запуску системи електронного декларування та її державної сертифікації, були штучно створені діями влади 3 часом були спроби, які мали намір завадити здійсненню фінансового контролю за державними службовцями, через законодавчі ініціативи деякі чиновники мали намір знищити важливі норми – від поправок до Закону «Про запобігання корупції» до пропозиції щодо введення так званої "нульової декларації ". Також було надано безперервні технічні питання в експлуатації електронних декларацій [3].

Таке глобальне явище як корупція показує свій негативний вплив не тільки в країнах що розвиваються, розвинутих країнах вона теж притаманна але як показують певні рейтинги вона є мінімальною. Поточний стан справ, що характеризується нестабільною політичною ситуацією, показує, що нам є над чим працювати, адже корупція є системною проблемою в нашій країні і до вирішення повинен застосовуватись також системний підхід який послугує імпульсом для виправлення цієї ситуації. Українське суспільство як ніколи налаштоване на те щоб рівень корупції в нашій країні став значно меншим, вся та пильна увага яка здійснюється по відношенню до дій влади, слугує доказом тієї готовності. В першу чергу потрібно акцентувати увагу на усуненні причин та умов, що сприяють виникненню та поширенню корупції.

1.2 Корупція в світі: стан та основні показники

Transparency International (TI) оцінює корупцію у країнах світу та регіонах з 1933 року, шляхом визначення щорічного індексу сприйняття корупції(ІСК), цей індекс розраховується на підставі опитування різних верств населення, у певній країні. Його мета – це більша прозорість та підзвітність влади. Як вважають фахівці TI, що саме прозора діяльність будь-якої сфери є запорукою до шляху зменшення корумпованості суспільства та допомагає здійснити більш ефективну протидію цьому явищу [2].

З 1995 року міжнародна організація Transparency International визначає показник – індексу сприйняття корупції усіх країн світу. Розрахунок цього індексу проводять на основі 13 досліджень авторитетних світових установ із залученням дослідницьких центрів.

В минулому році показники України в ідекесі сприйняття (Corruption Perceptions Index — CPI) збільшились на 3 бали, тобто уже 33 бали із 100, і на даний час ми займаємо 117 місце в рейтингу із 180 країн списку CPI. Поруч з Україною в рейтингу такі країни як Непал, Єгипет, Сьєрра-Леоне та Замбія – так як Україна, ці країни набрали по 33 бали.

З-поміж сусідів, найближчою за кількістю балів є Молдова - 34 бали та 115 місце (+2 бали). Так само покращились показники у порівнянні з минулим роком у Білорусії (47 балів, 63 місце), Румунії та Угорщині не вдалося покращити свою ситуацію тому в них так і залишилося по 44 бали та 69 місце в рейтингу а ось Польща і Словаччина навпаки навіть втратили по декілька балів. В свою чергу Росія залишається єдиною країною, з поміж країн сусідів, яку ми випереджаємо, маючи своїх 30 балів і 129 місце в списку CPI.

Рис. 1.1. Індекс сприйняття корупції 2020

Джерело:[4]

Лідерами рейтингу знову залишились Данія та Нова Зеландія – вони отримали ще по одному балу і наразі в них по 88 балів із 100 можливих, третю сходинку рейтингу розділили між собою Швеція, Швейцарія, Сінгапур та

Фінляндія, ну впринципі всі інші країни які входять в десятку так і залишилися на своїх позиціях.

У кінці списку Сирія (14 балів), Сомалі (12 балів) та Південний Судан (12 балів) — країни, які тривалий час характеризуються нестабільною політичною ситуацією та неповним контролем уряду над територією країни.

Значне покращення своїх позицій продемонстрували Мальдіви які набрали ще 14 балів та Вірменія яка додала до свого рейтингу також 7 балів.

На показники України, а саме на їх покращення, вплинули ряд важливих подій які відбулися в в цьому аспекті, мова йде про запуск Вищого антикорупційного суду а також перезапуск НАЗК. До того антикорупційна інфраструктура не була повністю сформована, і тому працювала лише частково.

Позитивних результатів Україні вдалося досягти завдяки змінам в антикорупційному законодавстві. Сюди відноситься прописання нових законодавчих норм щодо надання права самостійно проводити негласні слідчі дії для НАБУ, відбулося посилення захисту працівників корупційних органів, повернулась відповідальність за незаконне збагачення а також було внесено зміни у сфері публічних закупівель. Багато важливих моментів таких як приватизація, довгоочікуваний запуск НАЗК електронного реєстру звітності політичних партій та інші антикорупційні ініціативи, допомогли нам покращити свої позиції в Індексі сприйняття корупції. Паралельно з тим відбуваються кроки які гальмують процес боротьби з корупцією і такі ризики часто зустрічаються. У 2020 році був помітний вплив на антикорупційні інституції, відтягування процесу повноцінної судової реформи а також спостерігались певні спроби зіпсувати важливі моменти яких вдалося досягти в сфері публічних закупівель. Зокрема, як уряд, так і парламент намагаються внести зміни в законодавство та запровадити локалізацію в публічних закупівлях, що суперечить міжнародним зобов'язанням України. На початку 2020 року Transparency International Ukraine надала 5 рекомендацій, які б могли покращити показники України в СРІ. Станом на кінець року, жодна з них не була виконана повністю, дві були виконані частково, а три були не виконані.[4]

Рис. 1.2. Рекомендації Transparency International Ukraine

Джерело: [4]

Це свідчить про непослідовність антикорупційної політики уряду України, що в свою чергу впливає на індекс корупції та рівень довіри до України з боку міжнародних партнерів.

1.3. Державна антикорупційна політика

На сьогоднішній день в Україні відбувається багато демократичних трансформаційних процесів, що супроводжуються різноманітними непростими процесами модифікації політико-правових відносин. Ключовою частиною цього складного процесу є попередження та протидія корупційним діям. Оскільки нині в державі прослідковується занадто високий рівень здійснення корупційних діянь, що визнається не тільки національними і міжнародними громадськими організаціями, аналітиками, спеціалістами, але й навіть

внутрішньо-національними представниками вищих органів законодавчої та виконавчої влади. Отже, одним із найважливіших злободенних проблемних питань сьогодення України залишається крайня необхідність покращення методів боротьби з корупційними діями.

Проблему реалізації антикорупційної політики в Україні розглядали такі дослідники як Н. С. Сидоренко, Т. С. Кустова, Т. М. Брус, Б. В. Прокопів, В. Ю. Марченко, П. І. Гаман та багато інших.

На сьогоднішній день в нашій країні сформоване середовище для реалізації антикорупційної політики. Допомагатиме в цьому Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції», що передбачає участь громадськості в заходах щодо попередження і протидії корупційних діянь, особливо на основі здійснення громадської антикорупційної експертизи. Вказаним нормативним актом також закріплено вимоги, що стосуються обов'язковості інформування суспільства про заходи щодо превентивізації та протидії корупційним діям[5].

Національний та міжнародний досвід боротьби з корупційними діями підтверджує факт того, що знищити це негативне соціальне явище повністю неможливо. Першочерговою ціллю антикорупційної політики може стати зниження рівня та локалізація корупційних діянь в суспільстві, зменшення їх впливу на соціальні, політичні та економічні процеси.

Досліджуючи антикорупційну політику країни, доцільно буде перелічити низку факторів впливу на рівень корупції:

- не результативна участь правоохоронних органів в процесі превентивізації і протидії корупційних діянь;
- занадто сильний вплив деяких олігархічних кланів на прийняття державних рішень і кадрове забезпечення;
- неврегульованість конфлікту інтересів;
- зазвичай неналежний рівень дотримання правил професійної етики на державній службі;

- недотримання законодавчої бази в області протидії корупції, поєднане з її недосконалістю, спірна діяльність судової гілки влади щодо цього питання;
- неналежний рівень системності в діяльності з виявлення корупційних діянь в державних органах влади тощо[6].

На сьогоднішній день справжній результат від антикорупційної політики набагато менший ніж очікуваний, що вказує на наявність низки системних проблемних питань. В першу чергу це стосується недосконалості системи критеріїв оцінювання дієвості антикорупційної політики, яку необхідно переглядати з метою покращення функціональності. Дослідники звертають особливу увагу на таких аспектах зазначеної проблеми:

- оцінка результативності виконання державної антикорупційної політики не може зводитися лише до загальної оцінки ефективності роботи суб'єктів її виконання. Результативність потрібно визначати на основі кількісних і якісних показників, які показують справжнє становище модифікацій у суспільних відносинах;

- результативність державної антикорупційної політики, крім політичної волі, залежить від законодавчого забезпечення, наявності ефективно налагодженої системи державних органів, гарантування забезпечення якісної координації процесів створення та виконання політики боротьби з корупційними діяннями, заходів попередження і запобігання, а також їх подолання[7].

З метою антикорупційних трансформацій в країні потрібно:

- гарантувати забезпечення принципу незалежності в діяльності антикорупційних органів та створити умови для унеможливлення їх політичної залежності від органів влади;

- створити умови для результативної діяльності НАЗК і НАБУ з покладенням обов'язку на них щодо інформування суспільства по результатах їх роботи;

реформувати судову систему, створити справедливий та невідкупний судовий корпус, що буде здійснювати свою діяльність відповідно принципу верховенства права;

-сформувати інформаційні платформи, освітні проекти, що презентують негативні результати корупції.

Висновки до розділу 1

Корупція в Україні, як і в усьому світі, несе за собою чимало проблем головними з яких є політичні, економічні і соціальні проблем. Вона визнана одним із найзагрозливіших явищ сучасності, що здатне мотивувати позанормативну діяльність органів державного управління, гальмувати економічний розвиток, нести загрозу багатьом елементам конституційного та суспільного ладу, а також національній безпеці держави.

Поточний стан справ, що характеризується нестабільною політичною ситуацією, показує, що нам є над чим працювати, адже корупція є системною проблемою в нашій країні і до вирішення повинен застосовуватись також системний підхід який послугує імпульсом для виправлення цієї ситуації. За останній рік показники України в Індексі сприйняття корупції (CorruptionPerceptionsIndex — CPI) виросли на 3 бали. Із 33 балами зі 100 можливих ми отримали 117 місцезі 180 країну списку CPI. Підводячи підсумок можна сказати, що завданнями антикорупційної політики в державі повинно стати зниження рівня корупційних діянь та гарантування забезпечення захисту законних прав та інтересів громадян, народу і держави від загроз, що пов'язані з корупцією, за допомогою виконання таких завдань: здійснення превентивних заходів щодо корупції.

РОЗДІЛ 2. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

2.1. Види та класифікація корупційних злочинів

У ст.1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року визначено, що корупція – це використання особою, зазначеною у ч. 1 статті 3 цього закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [8].

Однак національне кримінальне законодавство взагалі не згадує термін «проступок» (у тому числі кримінальний, корупційний тощо), оперуючи лише терміном "злочин", а отже, на сучасному етапі розвитку закону України про кримінальну відповідальність варто говорити лише про корупційні злочини.

До кола корупційних законодавець відносить такі конкретні злочини, про які йдеться у примітці до ст. 45 КК України (при цьому нижче буде наведено їх послідовний перелік, в якому слід розмежовувати ті посягання, які є корупційними тільки у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, і ті, для яких такої специфічної умови законодавцем не передбачено):

- Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).
- Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 КК України).

- Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК України).
- Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК України).
- Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України).
- Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК України).
- Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України).
- Незаконне збагачення (ст. 368-2 КК України).
- Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України)[9].

Частіше всього корупційні злочини, а саме їх прояв, пов'язують з наданням публічних послуг, ті ж самі злочини у публічній сфері та в професійній діяльності, тому й так відбувається, що корупційні злочини вони не збігаються із групою злочинів які прописані у Кримінальному кодексі. [10].

З іншого боку, корупційні злочини незводяться тільки до злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

2.2. Види відповідальності за корупційні правопорушення

Задля кращої та більш ефективної боротьби з корупційними проявами і пов'язаними з корупцією злочинами, було змінено законодавчу систему норм, яка почала містити в собі підстави до кримінальної відповідальності, а також взято до уваги міжнародні принципи та стандарти у цьому питанні.

Відповідно до статті 65 Закону України «Про запобігання корупції» особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняні до них особи, за вчинення корупційних правопорушень притягаються у встановленому законом порядку до:

- кримінальної;
- адміністративної;
- цивільно-правової;
- дисциплінарної відповідальності.

Адміністративна відповідальність.

Корупційними злочинами відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення вважаються злочини, зазначені в Глава 13-А «Адміністративні корупційні правопорушення»:

Номер статті	Назва статті
172-2	Порушення обмежень щодо використання службового становища
172-3	Пропозиція або надання неправомірної вигоди
172-4	Порушення обмежень щодо сумісництва суміщення з іншими видами діяльності
172-5	Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунка (пожертви)
172-6	Порушення вимог фінансового контролю
172-7	Порушення вимог щодо повідомлення про конфлікт інтересів
172-8	Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень
172-9	Невжиття заходів щодо протидії корупції

Рис. 2.1 Адміністративні корупційні правопорушення

Джерело: [11]

Дисциплінарна відповідальність.

Та особа, якою було здійснено корупційний злочин або ж будь-яке інше корупційне правопорушення, але суд не застосував по відношенню до неї будь-якого покарання або ж навіть не накладено стягнення у вигляді позбавлення права обіймати ту чи іншу посаду, то до такої особи застосовується дисциплінарна відповідальність, це може бути: догана або звільнення.

Всі дані про особу, яка була притягнута до відповідальності за корупційне правопорушення, додають до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили

корупційне правопорушення, дана процедура відбувається на протязі трьох днів, з дня набрання законної сили відповідним рішенням суду.

Кримінальна відповідальність.

Корупційними злочинами відповідно до Кримінального Кодексу України вважаються злочини, передбачені статтями:

Номер статті	Назва статті
189	Вимагання
191	Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем
206	Протидія законній господарській діяльності
232	Розголошення комерційної таємниці
235-1	Зловживання повноваженнями
235-2	Перевищення повноважень
235-3	Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги
253	Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи
264	Зловживання владою або службовим становищем
367	Службова недбалість
368	Одержання хабара
368-2	Незаконне збагачення
369	Пропозиція або давання хабара
369-2	Зловживання впливом

Рис. 2.2 Кримінальна відповідальність за корупційні злочини

Джерело:[11]

2.3. Проблеми застосування законодавства, що встановлює відповідальність за корупційні злочини

Розвиток антикорупційної політики в багатьох випадках залежить від правильно написаних норм законів, щоб удосконалити антикорупційне законодавство, потрібно переймати досвід розвинених країн, у яких уже траплялися схожі випадки і з якими вони вдало справлялись і досягли бажаного результату. Одним з елементів цього є аналіз положень закордонного законодавства про боротьбу з корупцією. Комплекс відповідних законодавчих норм, які націлені на те щоб запобігти тим неправомірним діянням, що

призводять до негативних наслідків як для держави так і для суспільства вцілому, стане одним із ефективних кроків на шляху подолання корупції.

Недивлячись на це, комплекс заходів має містити не лише правові заборони, а й заходи, які запобігають корупції а також мають за мету її локалізацію та причини усунення. Таким чином, у цьому контексті проблема боротьби з корупцією відрізняється від методології виняткового покарання за корупційні правопорушення, все більше акцентується уваги на причини виникнення і які умови сприяють цьому. Тому питання виходить за межі нормативного законодавства, і значною мірою стає предметом регулювання економічних, соціальних, політичних, педагогічних та інших методів.

Застосування ефективного антикорупційного законодавства, шляхом коригування певних норм, ще не гарантує вирішення проблеми загалом. Вона потребує ширшого бачення ситуації, яка охопить більше досліджень в інших сферах, сферах де застосування заходів суспільної корекції та наукового підходу, будуть визначені.

Тому існує потреба в перегляді, недоліків та протирічності антикорупційного законодавства та стандартів з можливістю довільної інтерпретації, з чого починаються створюватись передумови для корупційних проявів. Обговорюючи ці питання на міжнародних науково-практичних семінарах та конференціях, переймаючи досвід фахівців Ради Європи, та можливість чути думки науковців та вчених з цього приводу, що необхідний інтегрований підхід та вдосконалення чинного законодавства.

На загальних заходах експерти Ради Європи не лише оцінили наше законодавство та наші законопроекти в цьому напрямку, але й також щось переймали з нашого досвіду, з тих ситуацій з якими нам все ж вдалось впоратись. І це ще раз доводить тей фокт, що ситуації пов'язані з проявами корупції бувають різними, на сьогодні ні одна країна не вирішила цю проблему повністю, тому переймання досвіду інших країн, може як ніколи стати в нагоді і допомогти, чи хоча б послугувати тією основою з чого можна буде почати вирішення того чи іншого питання пов'язаного з корупцією.

Тому, антикорупційна стратегія повинна зосереджуватись насамперед на запобіганні проявам корупції, а тому й концептуальна мета антикорупційного законодавства повинна бути визначена і ці антикорупційні аспекти потрібно вводити в усі галузі, де здійснюються соціальні стосунки.

За рахунок рекомендацій, які є научно обґрунтовані, зі сторони Академії Наук України, Академії правових наук України а також інших відповідних наукових закладів, можна оприділити загальні аспекти такого системного підходу.

Академічні дослідження можна сприймати як пошук нових ідей по застосуванню в антикорупційному законодавстві, та ж сама Академія правових наук здійснює певні кроки у цьому напрямку, наприклад з'ясування проблеми щодо попередження корупції в органах місцевого самоврядування, і такі дії показують свою методологію і правильність вибраного шляху.

Превентивний характер – ось що повинен нести в собі Закон України «Про боротьбу з корупцією» та регулювання питання боротьби з корупцією, що характеризувало б функцію законодавчого акту.

Для того, щоб уникнути довільної інтерпретації антикорупційного законодавства, цей Закон також повинен включати основні поняття, принципи, координуючі органи та органи, залучені до протидії корупції, включаючи громадянські та громадські об'єднання та чітко визначити повноваження. Діяльність, правові інструменти, форми та процедури профілактичної роботи, механізм контролю над реалізацією антикорупційного законодавства.

Одним із важливих аспектів у протидії корупції є налагоджена співпраця з міжнародними партнерами, та набуття практичного досвіду, звичайно важливим є той факт щоб при розробці антикорупційного законодавства, зверталась увага на міжнародні нормативно правові акти у цих питаннях. Інтенсивний рух України у питаннях міжнародного співробітництва показує наше стрімке бажання належним чином змінити і реалізувати антикорупційне законодавство, для цього в нас є всі можливості, ми маємо свій науковий

потенціал для подальших дій і активної роботи в цьому напрямку, на підставі наукових висновків відповідно до міжнародних норм та стандартів. [12].

Висновки до розділу 2

Задля кращої та більш ефективної боротьби з корупційними проявами і пов'язаними з корупцією злочинами, було змінено законодавчу систему норм, яка почала містити в собі підстави до кримінальної відповідальності, а також взято до уваги міжнародні принципи та стандарти у цьому питанні.

Розвиток антикорупційної політики в багатьох випадках залежить від правильно написаних норм законів, щоб удосконалити антикорупційне законодавство, потрібно переймати досвід розвинених країн, у яких уже траплялися схожі випадки і з якими вони вдало справлялись і досягли бажаного результату. Одним з елементів цього є аналіз положень закордонного законодавства про боротьбу з корупцією. Комплекс відповідних законодавчих норм, які націлені на те щоб запобігти тим неправомірним діям, що призводять до негативних наслідків як для держави так і для суспільства вцілому, стане одним із ефективних кроків на шляху подолання корупції.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ТА СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ

3.1. Створення антикорупційних органів в Україні

Важливим елементом у боротьбі з корупцією є спеціально створені органи та установи, кожна з яких має свої повноваження та виконує покладені на її функції по боротьбі з проявами корупції. Створення цих установ було одним із зобов'язань України для подальшої співпраці з МВФ та передумовою для того щоб стати членом ЄС і пришвидшити темпи боротьби з корупцією. Тому наразі в Україні створено наступні органи які протистоять корупційним злочинам:

Національне агентство з питань запобігання корупції.

НАЗК виконує превентивну функцію – це центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом. В першу чергу відповідає за формування антикорупційної політики і працює в наступних напрямках, а саме:

- здійснює аналіз ситуації з корупцією в Україні, розробляє та координує Антикорупційну стратегію та державну програму з її реалізації.
- проводить перевірку декларацій державних службовців
- виявляє корупційні норми у прописаному законодавстві
- погоджує та контролює виконання антикорупційних програм в органах місцевого самоврядування
- НАЗК співпрацює з іншими викривачами корупції. Надаючи їм правового захисту.[16].

Спеціалізована антикорупційна прокуратура

Це самостійний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України, який був наділений всіма функціями та завданнями щодо боротьби з корупцією. На САП безпосередньо покладено:

- нагляд за дотриманням законодавства під час проведення оперативно-розшукової діяльності досудового розслідування НАБУ;
- підтримка переслідування у відповідних процедурах
- представлення та захист інтересів держави та громадянина у суді, у тих випадках які передбачені законом і стосуються вчинення корупційного правопорушення;

Керівник САП підпорядкований генпрокурору і є його заступником. Крім того, за процесом створення САП міцно стояв Євросоюз, тим самим профінансувавши частину цього проекту. [14].

Вищий антикорупційний суд

Спеціалізований суд у системі судоустрою України. Головна мета ВАКС є забезпечення справедливого судочинства в кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів. ВАКС проводить аналіз судової статистики, Верховний суд інформує про результати судової практики та надає певні пропозиції до проектів законодавчих актів, також здійснює правосуддя як суд першої інстанції про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення у користь держави[18].

Національне антикорупційне бюро

НАБУ утворюється та забезпечує свою діяльність відповідно до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України». Основним завданнями та функціями є протидія корупційним та іншим кримінальним злочинам, які були вчинені вищими посадовими особами нашої держави та застосування інших відповідних заходів для боротьби з корупцією. При Бюро було створено Раду громадського контролю, для слідкування забезпечення прозорій діяльності органу. [15].

Державне бюро розслідувань проводить правоохоронну діяльність з метою попередження, виявлення та розкриття злочинів, які відносяться до їх компетенції, керуючись низкою законів України. ДБР здійснює свою діяльність на засадах: верховенства права, справедливості, політичної нейтральності та законності[17].

Національна рада з питань антикорупційної політики надає рекомендації та пропозиції щодо подальшого розвитку антикорупційної політики, він виступає консультативним органом при Президентові України.

Основною організаційною формою роботи Національної ради є засідання, які проводяться за потреби, але не рідше одного разу на два місяці. Засідання Національної ради є правочинним, якщо на ньому присутні більше половини від її складу. Рішення Національної ради приймається на засіданні більшістю голосів від її складу[13].

3.2. Основні методи запобігання корупційним проявам

Загалом ті методи які використовують в протидії корупції можна поділити на два типи це превентивні та каральні методи. і каральні (які застосовують уже після вчинення корупційного правопорушення задля запобігання наступним).

До превентивних належать методи, які застосовують ще до вчинення корупції та намагаються запобігти її проявам, що в свою чергу несе за собою створення відповідних умов в законодавстві а також в системі державної влади, економіки, бізнесу, що корупційні прояви стають неможливими або ж взагалі зводяться до мінімуму в тій чи іншій сфері повсякденного життя.

Відповідно до каральних методів відносяться ті, які потрібно застосовувати після скоєння корупційного злочину, щоб не просто було понесено покарання, а щоб це послугувало наглядним чином для інших. Відсутність страху, підштовхує людей на здійснення корупції, легка безкарність повинна стати більш жорсткою звісно в рамках чинного законодавства.

Якщо брати приклади з практичного використання методів боротьби з корупцією, в інших країнах, то потрібно розуміти що не всі вони зможуть

підійти нам. Кожна країна обирає свої методи, спираючись на свої закони, і які будуть ефективні саме в її суспільстві.

Розробка антикорупційної стратегії, нових програм для боротьби з корупцією та запровадження антикорупційної політики є одним із ключових моментів а саме головне ефективним методом у боротьбі з корупцією.

Частиною 2 ст. 19 Закону визначено, що антикорупційні програми мають передбачати:

- визначення основних принципів та заходів їх реалізації антикорупційної політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері;
- рівень корупційних ризиків в роботі відповідних органів, установ, організацій, та причини, що їх породжують;
- необхідні заходи для усунення виявлених корупційних ризиків, осіб, відповідальних за їх виконання;
- процедури щодо моніторингу, оцінки виконання та періодичного перегляду програм[19].

Забезпечення фінансового контролю також є важливим методом і частиною боротьби. Подання щорічної декларації осіб, які є уповноваженими на виконання функцій та завдань держави або ж місцевого самоврядування, все що було зароблено та отримано тим чи іншим чином, повинно бути опубліковано та відкрито у вільному доступі. Така практика є доцільно обґрунтованою та правильною, по відношенню до суспільства, для подальшого контролю та проведення відповідних перевірок.

Створення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили пов'язані з корупцією правопорушення, щоб наступного разу до таких людей була більш пильна увага за їх подальшими кроками особливо в державній службі.

Чіткість, прозорість, відкритість до доступу інформації а головне її правдивість, теж є запорукою успіху боротьби з корупцією. Правда на сьогоднішній день, відкритість інформації на належному рівні, за необхідним запитом кожен може звернутись для її отримання.

Отже за аналізом чинного законодавства, про відповідальність за корупційні правопорушення, можна сказати, що законодавча база в Україні впринципі створена, а певні доопрацювання чи пропозиції ніколи не стануть зайвими. Дана законодавча база несе в собі цілий комплекс заходів, які дозволяють притягнути до будь-якого виду відповідальності, тих чи інших посадових осіб, які вчинили те чи інше зловживання владою або посадовим становищем. Потрібно вчасно реагувати на відповідні звернення та повідомлення від громадян, ЗМІ на протиправні дії осіб державної служби, на поширеність корупції в певних відомствах, цьому необхідно приділяти більше уваги. Цифровий підхід до надання державних послуг, які б звели б до мінімуму скоєння корупційних дій зі сторони державного службовця, також необхідним в боротьбі з корупційними проявами.

Задовільне ставлення громадян до держави, буде сформовано лише в тому випадку, коли всі державні органи будуть по справжньому будуть виконувати ті функції та обов'язання, якими вони були наділені для дотримання прав і свобод та забезпечення законних інтересів суспільства. [20].

Шлях до повної демократизації державного устрою, завжди був не простим, так як за рахунок трансформації, яка відбувається в економічному та політичному устрої, високий рівень корупції буде об'єктивним але це ще не означає, що з цим фактором не потрібно боротися.

Застосування всіх необхідних методів, вивчення причин та наслідків розповсюдження цього явища повинні послугувати нам тим сигналом, що ми на правильному шляху. Потрібно змінювати суспільну свідомість та позбуватись вже тих стереотипів які зовсім не прикрашають уявлення про нашу країну, а для цього у нас є всі можливості.

3.3. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією

Позбутися корупції повністю неможливо, навіть у таких країнах як Данія, Канада, Швейцарія та інші розвинених країнах світу корупція теж є, але на відміну від нашої вона там зведена до мінімуму. Дивлячись на високі показники, боротьби з корупцією, у таких країнах, дуже хотілося б перейняти відповідний досвід профілактики та застосування більш ефективної системи боротьби з корупційними проявами і також намагались звести їх до мінімальних. Звісно нам потрібно враховувати нашу систему державного управління, але досвід у розробках певних антикорупційних програм можуть бути використані на практиці, наприклад в тих самих державних установах, які борються з корупцією або ж під час розробки нормативно-правових актів.

Зрозумілий той факт, що просте копіювання тих програм які були дієві в одній країні не завжди нам підійде, адже в кожній країні сформовано свій державний устрій, в кожного свій погляд і свої методи в боротьбі з ситуаціями які стосуються проявів корупції. Кожна країна має свою політику в цьому напрямку, хтось більш суровішу, а хтось демократичнішу але також дієву.

Досить цікавим є досвід Китайської Народної Республіки. Більшість знають, що Китаю характерні більш жорсткі методи боротьби, і вони цього не приховують, але звісно там не тільки такий підхід, є ще й профілактичний. Наприклад, там заборонено вести бізнес і слугувати радниками у цій сфері дітям та родичам, рідні яких працюють на керівних посадах, усе це зроблено для того, щоб корупція не проявлялась у вищих ешелонах влади. [21, с. 69].

Кадрова політика Японії є одним із ефективним напрямом боротьби з корупційним явищем. Здебільшого увага акцентується на розробці законодавства та його удосконалення, там прописано багато заборон, які стосуються державних службовців, а саме тих підходів які знешкоджують японського державного діяча щодо приватного бізнесу чи свого інтересу в йому, як під час служби так і після. При цьому японським чиновникам

гарантова нагідна оплата праці, а також законодавець приділяє значну увагу етичній поведінці політиків і службовців [22, с. 101].

Швеція одна з тих країн яка стала першою у питанні вирішення проблем корупції, відповідний комплекс заходів було розроблено та затверджено ще у ХІХ ст.. Мінімізації проявів хабарництва послугувало, формування у чиновників етичних та моральних норм, цьому посприяло створення незалежної судової системи, чітко прописані права держави та впроваджена система відкритості державного управління а також громадська думка які різко реагувала та засуджувала корупційні дії чиновників, змушуючи їх подати у відставку, це ще в кращому випадку.

Системний підхід антикорупційного законодавства США складається також з правильно прописаних нормативно правових актів, які регламентують різні види діяльності в середині країни. Так це не викорінює корупцію повністю, але також приносить свій результат, наприклад як таких імунітетів у посадових осіб немає і тому будь-який чиновник може бути притягнутий до кримінальної відповідальності, будь-то Президент, сенатор чи суддя неважливо, всі рівні перед законом.

В Голандії застосовується трирівнева система боротьби з корупцією. Більшість проявів корупції державні організації та інститути, такі як в'язниці, департамент державних зборів, міністерство оборони тощо, такі випадки аналізуються всередині організації і розбирають їх там же. Для цих цілей у держустановах існують власні відділи внутрішніх справ, або внутрішні служби безпеки. Здебільшого покараням, всередині організації, слугує пониження з посади, стягнення компенсації за корупційну провину або ж звільнення.

Членство країн які входять в ЄС теж, підпорядковує за собою певні зобов'язання в боротьбі з корупцією, фундаментом антикорупційної політики є певні аспекти, такі як наявність політичної волі та чітко прописаного антикорупційного законодавства, яке відповідає міжнародним домовленостям між країнами учасниками. Але це ще не все, справедлива та прозора діяльність антикорупційних відомств та установ за дотриманням норм законів, чітка

система вступу на державну службу, забезпечення фінансового контролю, ведення реєстру корупціонерів та розповсюджена практика застосування конфіскації майна, в осіб які вчинили корупційний злочин. Всі ці застосування є ефективними інструментами в боротьбі з хабарництвом та корупцією загалом, і деякі ініціативи звісно можна перейняти та переробити під себе, дещо вдосконалити та застосувати на практиці, можливо й наші досягнення теж комусь послугують певним досвідом [24].

Досвід боротьби з корупцією в інших країнах, де показники дійсно себе виправдовують, дозволяє підкреслити для себе найбільш значущі тенденції та механізми, які б могли стати корисними для українських реалій в протидії корупції. Більш характерними для нашої держави могли б стати наступні кроки: – розповсюдження інформації з приводу антикорупційних дій та їх наслідків для суспільства, шляхом популяризації різних антикорупційних програм та проєктів, суттєво підвищити рівень громадської свідомості та сприйняття корупції як негативного фактору; – залучення громадських організацій в боротьбі з корупцією, надавати можливість бути присутніми на в складі наглядових рад при всіх антикорупційних органах та при органах публічної влади; – акцентувати увагу більше на застосування превентивних заходів а ніж репресивним, та не забувати про профпригодність працівників антикорупційних органів, проводити планові тестування для підвищення рівня професійності співробітників антикорупційних відомств; – збільшити популяризацію інтернет-ресурсів та покращення сайтів, які спрямовані на те, щоб оперативно реагувати на звернення громадян про встановлені факти корупції. [23, с. 54].

Практика іноземних правоохоронних органів свідчить про те, що вдосконалення нормативного-правового законодавства є одним із важливих кроків на шляху подолання корупції, як на міжнародному так і національному рівнях. Правильно сформована державна політика повинна містити в собі великий комплекс заходів таких як: політичні, економічні, соціальні та правові норми. Досягнення інших країн дозволяє нам сформувані певне уявлення про

основні засади, з чого повинна починатись антикорупційна стратегія, звісно потрібно підлаштовувати її під наш державний устрій.

Висновок до розділу 3

Боротьбою з корупцією у нашій державі займається ціла низка установ такі як: НАБУ, САП, НАЗК, ДБР, ВАКС та інші. Кожна з яких має чітко визначений перелік повноважень та сферу відповідальності.

Основними засадами боротьби з корупцією в Україні є: політична воля щодо зміни антикорупційної ситуації в нашій країні; розробка та вдосконалення чинного антикорупційного законодавства, яке не буде протирічить міжнародним нормативним документам; чітка й безкомпромісна діяльність антикорупційних органів; відкритість та підзвітність державної влади; застосування фінансового контролю за державними службовцями та ін. Звісно це не гарантує нам, що вся система буде злагоджено працювати і ніхто не зробить помилки, але головне почати щось змінювати, таке явище як корупція нічого доброго за собою не несе, тому вдосконалення методів боротьби, переймання досвіду від інших країн, обрання свого курсу боротьби з корупцією повинен довести в першу чергу нам що ми теж здатні протистояти цьому негативному явищу і на скільки Україна з малим рівнем корупції може стати дісно великою країною, з якої теж братимуть приклад.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Корупція – це складне явище, яке швидко проникає в різні сфери не тільки на рівні держави, завдаючи великих збитків, воно спотворює будь-яке управління в цілому, тим самим підриваючи довіру та покладені сподівання громадян на керівництво державного сектору, незалежно від рівня управління.

В індексі сприйняття корупції Україна займає 117 місце із 180 країн світу, набравши всього лише 33 бали зі 100 можливих. Звісно найбільшу активність у проведенні реформи антикорупційної політики, було здійснено після подій які сталися в 2014 році, вектор України було вибрано - це бажання бути членом Євросоюзу, але щоб дійти до бажаної мети, потрібно здолати багато перешкод і однією з таких є подолання чи хоча б зниження рівня корупції в державі.

Проблем в нашій країні вистачає і до кожної з них розробляється і впроваджуються відповідні заходи на те щоб цю проблему вирішити. Розроблення антикорупційної стратегії, як шлях по якому потрібно рухатись задля спільної боротьби з корупцією, створення спеціальних антикорупційних органів, в яких є свої певні функції для укріплення системи як такої та розуміння погляду активного населення на цю проблему повинно надалі задавати тон у тому щоб протистояти корупційним проявам у нашому житті.

Процес дійсно тривалий і не завжди досвід інших країн може підійти до нашої системи, послугувати основою можливо але все інше ми повинні створювати і реалізовувати самі. Ми краще розуміємо і бачимо в чому є прогалинищо саме є недоопрацьованим, у нас також є фахівці які здатні розробляти і впроваджувати відповідні заходи та реформи для подолання корупції, головне щоб цьому сприяла політична воля вищих посадових осіб і бажання всіх тих хто задіяний для боротьби з цим явищем, щоб те що вони роблять виглядало насправді ефективно і несло в собі позитивний результат який відобразиться на нашому суспільному житті та країні в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Додуров О. О., Коломієць Т. О., Кушнір С. М., Макаренков О. Л. Загальнотеоретичні, адміністративно- та кримінально-правові основи концептуалізації антикорупційної реформи в Україні: колективна монографія. Запоріжжя, 2019. 476 с.
2. Гаман П. І. Антикорупційна державна політика: проблеми та перспективи розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1316> (дата звернення: 06.11.2021).
3. Марченко А. В. Антикорупційна реформа в УКРАЇНІ: Поняття та особливості. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 83. Том 2. URL:chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fprpr.org.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2018%2F10%2FANTYKORUPTsIJNA-REFORMA.pdf&clen=128797&chunk=true (дата звернення: 06.11.2021).
4. <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2020/>
5. Гаман П. І. Антикорупційна державна політика: проблеми та перспективи розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1316> (дата звернення: 06.11.2021).
6. Зарембський Ю. В. Антикорупційна політика держави: адміністративно-правовий аспект. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 4. С. 276-281.
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1357-ІХ. URL: <https://za-kon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 06.11.2021).

8. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18.

9. Кримінальний кодекс України // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

10. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг. Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич; за заг. ред. В. І. Шакуна. – К.: Алерта, 2012. – С. 6; Розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг [Текст]: метод. рек. / [В. І. Фаринник, О. Ю. Татаров, А. В. Савченко, С. С. Чернявський та ін.]. – К., 2012. – 184 с.

11. <http://www.iptzw.org.ua/ua/corruption/vid.pdf>

12. https://minjust.gov.ua/m/str_1129

13. Указ Президента України «Про Національну раду з питань антикорупційної політики» від 14.10.2014 № 808/2014 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/808/2014>

14. Закон України «Про прокуратуру» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

15. ЗАКОН УКРАЇНИ “Про Національне антикорупційне бюро України” від 14.10.2014 № 1698-VII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>

16. Закон України «Про запобігання корупції» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

17. Закон України про державне бюро розслідувань // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

18. Закон України про Вищий антикорупційний суд // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>

19. Сектор з питань оборонної, мобілізаційної, режимно-секретної роботи та роботи з правоохоронними органами апарату держадміністрації // <http://dergachirda.gov.ua/news/776>

20. Наявні методи боротьби з корупцією. Національне агентство з питань запобігання корупції // Анастасія Гевчук, юрист, ЮКК "Де-Юре"

// https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA015034

21. Килясханов Х.Ш. Зарубежный опыт борьбы с коррупцией. Бизнес в законе. 2014. № 3. С. 69–75.

22. Купцова А.А., Рютов Д.Ю. Зарубежный опыт противодействия коррупции. Интерактивная наука. 2017. С. 100–102.

23.

Новіков О.В.

Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів.

Ефективність державного управління. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. Вип. 43. С. 52–57

24. Biegelman, M. T., & Biegelman, D. R. (2010). Foreign Corrupt Practices Act compliance guidebook: protecting your organization from bribery and corruption (Vol. 8). John Wiley & Sons.